

ภาคผนวก ก

ศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของชนิดไม้ยืนต้นที่มีศักยภาพสำหรับการปลูกบนพื้นที่สูง

ตารางที่ 24 ศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของชนิดไม้ 48 ชนิด (ที่มา : วาทีนี และคณะ, 2563)

ลำดับ	ชนิดไม้	ราคาไม้ (บาทต่อลูกบาศก์เมตร)
1	สัก	6,057.56
2	ชิงชัน	4,157.56
3	ประดู่ป่า	4,157.56
4	พะยูง	4,157.56
5	มะค่าโมง	4,157.56
6	แดง	3,507.56
7	ตะเคียนทอง	3,507.56
8	ตะเคียนหิน	3,507.56
9	ยางนา	3,507.56
10	เต็ง	2,857.56
11	มะค่าแต้	2,857.56
12	รัง	2,857.56
13	ตะแบก	2,207.56
14	กระถินดอย	1,557.56
15	กระบก	1,557.56
16	กระพี้เขาควาย	1,557.56
17	ก้นเกรา	1,557.56
18	การบูร	1,557.56
19	เกว้า	1,557.56
20	ขนุนป่า	1,557.56
21	เขลง	1,557.56
22	เคี่ยมคนอง	1,557.56
23	จันทร์ทองเทศ	1,557.56
24	จำปีป่า	1,557.56
25	ชะมวง	1,557.56
26	ซ้อ	1,557.56
27	ตะกู	1,557.56
28	ตัมแต่น	1,557.56

ตารางที่ 24 ศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจของชนิดไม้ 48 ชนิด (ต่อ)

ลำดับ	ชนิดไม้	ราคาไม้ (บาทต่อลูกบาศก์เมตร)
29	ถ่อน	1,557.56
30	นนทรี	1,557.56
31	บุนนาค	1,557.56
32	พญาเสือโคร่ง	1,557.56
33	พะยอม	1,557.56
34	เพาโลว์เนีย	1,557.56
35	มะแขว่น	1,557.56
36	มะเดื่อหอม	1,557.56
37	มะม่วงป่า	1,557.56
38	มะเหลียมหิน	1,557.56
39	เมเปิ้ล	1,557.56
40	เมเปิ้ลหอม	1,557.56
41	ยมหอม	1,557.56
42	ยมหิน	1,557.56
43	ยูคาลิปตัส	1,557.56
44	สนสามใบ	1,557.56
45	สมพง	1,557.56
46	สะเดา	1,557.56
47	สะตอ	1,557.56
48	สาธร	1,557.56

(ราคากลางที่อ้างอิงจากองค์การอุตสาหกรรมป่าไม้)

ภาคผนวก ข

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและการจัดการทรัพยากรป่าไม้บนพื้นที่สูง

ภาคผนวก ข

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและการจัดการทรัพยากรป่าไม้บนพื้นที่สูง

สำหรับข้อมูลทางด้านกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปลูกและการจัดการทรัพยากรป่าไม้บนพื้นที่สูง นั้น จากการรวบรวมพบว่า มีพระราชบัญญัติ กฎกระทรวง และระเบียบกรม ประกอบด้วย

- 1) พระราชบัญญัติป่าไม้ พ.ศ. 2484 และพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562
 - 2) พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติม
 - 3) พระราชบัญญัติอุทยานแห่งชาติ พ.ศ. 2562
 - 4) พระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562
 - 5) พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. 2562
 - 6) พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558
 - 7) พระราชบัญญัติเลื่อยโซ่ยนต์ พ.ศ. 2545
 - 8) คณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)
 - 9) พระราชกฤษฎีกา กำหนดไม้หวงห้าม พ.ศ. 2530 และ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2565
- รายละเอียด ดังนี้

1) พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562

พระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 8) พ.ศ. 2562 มีสาระสำคัญของ พ.ร.บ. ฉบับนี้เพื่อเปิดโอกาสให้ประชาชน หรือ เอกชน เข้ามามีส่วนร่วมในการปลูกไม้มีค่าซึ่งเดิมขึ้นทะเบียนเป็นไม้หวงห้าม เพื่อทำการค้าและใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนมากขึ้น โดยหลักสำคัญของ พ.ร.บ. ฉบับใหม่ ได้ยกเลิกการขึ้นทะเบียนไม้หวงห้าม มุ่งหวังให้ประชาชนสามารถ ปลูกไม้มีค่า (เดิมเป็นไม้หวงห้าม) ให้เกิดการทำให้ การเคลื่อนย้าย หรือการส่งเสริมอุตสาหกรรมและการใช้ประโยชน์จากไม้หวงห้าม ไม้มีค่าสามารถทำได้ง่ายขึ้น เพื่อแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นในการส่งเสริมการปลูกไม้มีค่า เนื่องจาก พ.ร.บ. ป่าไม้ พ.ศ. 2484 นั้น ถูกสร้างขึ้นมาเพื่อใช้ในการป้องกันรักษาไม้มีค่าที่อยู่ในป่าเป็นหลักจึงเป็นอุปสรรคในการดำเนินการส่งเสริมการปลูกและใช้ประโยชน์จากไม้มีค่า เช่น ไม้สัก ที่เคยมีการส่งเสริมการปลูกมานานหลายสิบปีแล้ว แต่เกษตรกรผู้ปลูก ไม่สามารถตัดมาใช้ประโยชน์ได้ เนื่องจากข้อกฎหมาย ดังนั้น พ.ร.บ. ป่าไม้ ฉบับใหม่ นี้ จึงมีการแก้ไขเพิ่มเติมในรายละเอียด เพื่อเปิดทางให้การทำไม้ง่ายขึ้น และส่งเสริมการปลูกไม้มีค่าเพื่อนำมาใช้ประโยชน์มากขึ้น ในประเด็นของการเปลี่ยนแปลงหลักๆ นั้น ประกอบไปด้วย

1) มาตรา 4 พ.ร.บ.ป่าไม้ (ฉ.8) พ.ศ.2562 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยประกาศคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ฉบับที่ 106/2557 เรื่อง แก้ไขเพิ่มเติมกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ ลงวันที่ 21 กรกฎาคม พุทธศักราช 2557 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 7 ไม้ชนิดใดที่ขึ้นในป่าจะให้ป็นไม้หวงห้ามประเภทใด ให้กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา สำหรับไม้ทุกชนิดที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน ไม่เป็นไม้หวงห้าม หรือไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิ ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ให้ถือว่า ไม่เป็นไม้หวงห้าม”

ตามใจความของมาตรา 7 คือการให้ไม้ทุกชนิด ที่ปลูกในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์หรือสิทธิครอบครองที่ดินที่ได้รับอนุญาต เช่น ที่ดินประเภทอื่นๆ เช่น ส.ป.ก. ส.ท.ก. ค.ท.ช. ที่ราชพัสดุ นิคมสหกรณ์ ฯลฯ ซึ่งพื้นที่เหล่านี้เป็นที่ดินของรัฐ บางส่วนเป็นพื้นที่ป่าไม้ ประชาชนได้รับอนุญาตเข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

ที่ดินที่มีเอกสารสิทธิตามประมวลกฎหมายที่ดิน จำแนกได้ดังนี้

1. โฉนดที่ดิน ได้แก่ น.ส.4, น.ส. 4ก., น.ส. 4ข., น.ส. 4ค., น.ส. 4ง., และน.ส. 4จ.
2. โฉนดตราจอง โฉนดแผนที่
3. หนังสือรับรองการทำประโยชน์ ได้แก่ น.ส.3, น.ส. 3ก. , น.ส. 3ข.
4. ใบจอง (น.ส. 2)
5. ใบไต่สวนหรือใบนำ (น.ส.5)
6. ใบเหี่ยยบย่อ
7. แบบแจ้งการครอบครองที่ดิน (ส.ค.1)**

ดังนั้น เมื่อประชาชนได้รับอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว จะต้อง “ปลูกต้นไม้เอง” จึงไม่ถือเป็นไม้หวงห้าม เช่น กรณีเกษตรกรได้รับอนุญาตให้ทำกินในพื้นที่ ส.ป.ก. เมื่อเข้าใช้ประโยชน์แล้วมีการ “ปลูกไม้สัก” ไว้ใช้งานเอง กรณีนี้ ไม้สักที่ปลูกเองนั้น ไม่ถือเป็นไม้หวงห้าม

สำหรับการรับรองไม้กำหนดไว้ตามมาตรา 18/1 มาตรา 18/2 และ 18/3 ใน พ.ร.บ.ป่าไม้ (ฉ.8) พ.ศ. 2562 ดังนี้

2) “มาตรา 18/1 เพื่อประโยชน์ในการจำแนกแหล่งที่มาของไม้ เจ้าของไม้ที่ขึ้นในที่ดินที่มีกรรมสิทธิ์ หรือสิทธิครอบครองตามประมวลกฎหมายที่ดิน หรือเจ้าของไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรีประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี จะแจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่เพื่อขอหนังสือรับรองไม้ก็ได้”

การแจ้งและการออกหนังสือรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด โดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

3) “มาตรา 18/2 ผู้ใดประสงค์จะขอหนังสือรับรองไม้ ผลิตภัณฑ์ไม้ และถ่านไม้ เพื่อการค้า หรือการส่งออกไปนอกราชอาณาจักร ให้ยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่และเสียค่าใช้จ่ายในการออกหนังสือรับรองตามที่กรมป่าไม้กำหนด”

การขอและการออกหนังสือรับรอง และอัตราค่าใช้จ่ายตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนดโดยความเห็นชอบของรัฐมนตรี

4) “มาตรา 18/3 การออกหนังสือรับรองตามมาตรา 18/1 หรือมาตรา 18/2 กรมป่าไม้จะกำหนดให้สถาบันหรือองค์กรอื่นดำเนินการแทนก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในระเบียบที่อธิบดีกรมป่าไม้กำหนด ในการนี้ให้ถือว่าพนักงานหรือเจ้าหน้าที่ของสถาบันหรือองค์กรอื่นที่ดำเนินการแทนพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามความในส่วนนี้”

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าจากความรู้ใน มาตรา 18/2 และมาตรา 18/3 หากมีประสงค์เพื่อการค้าหรือการส่งออกจำเป็นต้องยื่นขอการรับรองไม้ และต้องมีการออกหนังสือรับรอง จากกรมป่าไม้ หรือที่กรมป่าไม้กำหนดให้ สถาบัน หรือองค์กร ที่เข้าร่วมในกระบวนการตรวจสอบ และรับรองไม้เพิ่มเติมจากเดิมที่เป็นหน้าที่ของกรมป่าไม้เป็นหลัก

5) “มาตรา 7 พ.ร.บ.ป่าไม้ (ฉ.8) พ.ศ.2562 ให้ยกเลิกความในวรรคหนึ่งของมาตรา 25 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2518 และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา 25 ผู้ใดนำไม้ที่มีไซ้ไม้หวงห้ามเข้าเขตด่านป่าไม้ ต้องเสียค่าธรรมเนียมตามอัตราที่รัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่เป็นการนำไปเพื่อใช้สอยส่วนตัวภายในเขตท้องที่จังหวัดที่ทำไม้นั้น หรือเป็นการนำไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิที่รัฐมนตรี ประกาศกำหนดโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี ตามมาตรา 7 วรรคหนึ่ง เข้าเขตด่านป่าไม้ไปใช้สอยส่วนตัวไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม”

อย่างไรก็ตามแม้ปัจจุบันด่านป่าไม้ได้รับการยกเลิกไปหลายจุด เหลือเพียงด่านป่าไม้หลักๆ จำนวนไม่มากนัก โดยเฉพาะบริเวณชายแดน เพื่อทำหน้าที่ป้องกันการลักลอบค้าไม้ แต่ในกฎหมายที่เกี่ยวข้องยังคงมีข้อจำกัด ในการเคลื่อนย้ายไม้นั้น จะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียม ในกรณีที่น่าไปใช้สอยส่วนตัวภายในเขตจังหวัดที่มีการตัด-ทำไม้ ซึ่งในกรณีที่มีการเคลื่อนย้ายออกจากพื้นที่ทำไม้ ในลักษณะของการค้า ยังคงต้องอิงกับระเบียบกรมป่าไม้ในการขอขออนุญาต

6) มาตรา 8 พ.ร.บ.ป่าไม้ (ฉ.8) พ.ศ.2562 ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็น (6) ของมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติป่าไม้ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2518 “(6) ไม้ที่มีหนังสือรับรองตามมาตรา 18/1 และมาตรา 18/2 หรือไม้ที่มีหลักฐานแสดงว่า ได้มาโดยชอบด้วยกฎหมาย”

7) มาตรา 9 บรรดาไม้สัก ไม้ยาง ไม้ชิงชัน ไม้เก็ดแดง ไม้โอเม้ง ไม้พุงกลบ ไม้กระพี้ ไม้แดงจีน ไม้ชะยูง ไม้ซิก ไม้กระซิก ไม้กระซิบ ไม้พะยุง ไม้หมากพลูตักแตน ไม้กระพี้เขาควาย ไม้เก็ดดา ไม้โอเฒ่า และไม้เก็ดเขาควาย ที่ขึ้นในป่า ให้เป็นไม้หวงห้ามประเภท ก. ตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 จนกว่าจะได้มีการตราพระราชกฤษฎีกาที่ออกตามความใน มาตรา 7 แห่งพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช 2484 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัตินี้

2) พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2559

ที่เกี่ยวข้องกับการขออนุญาตใช้ประโยชน์พื้นที่บนพื้นสูง

มาตรา 13/1 ในกรณีที่ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐมีความประสงค์จะใช้พื้นที่บางแห่งภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติเป็นสถานที่ปฏิบัติงานหรือเพื่อประโยชน์ของรัฐอย่างอื่น ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์ภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ และในบริเวณดังกล่าวมิให้นำมาตรา 14 และมาตรา 16 มาใช้บังคับแก่การที่ส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐนั้น ๆ จำเป็นต้องกระทำเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ในการปฏิบัติงานเพื่อใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้น

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ถ้าที่ดินในบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์มีแนวเขตทับที่ดินซึ่งบุคคลได้รับประโยชน์ตามมาตรา 14 อยู่แล้ว ให้การรับประโยชน์ในที่ดินส่วนที่เป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์นั้นสิ้นสุดลง เมื่อพ้นกำหนดสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ประกาศกำหนดบริเวณดังกล่าวเป็นบริเวณที่ทางราชการใช้ประโยชน์

การใช้พื้นที่ตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 14 ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ห้ามมิให้บุคคลใดยึดถือครอบครองทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในที่ดิน ก่อสร้าง แผ้วถาง เผาป่า ทำไม้ เก็บหาของป่า หรือกระทำด้วยประการใด ๆ อันเป็นการเสื่อมเสียแก่สภาพป่าสงวนแห่งชาติ เว้นแต่

(1) ทำไม้หรือเก็บหาของป่าตามมาตรา 15 เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยตามมาตรา 16 มาตรา 16 ทวิ หรือมาตรา 16 ตรี กระทำการตามมาตรา 17 ใช้ประโยชน์ตามมาตรา 18 หรือกระทำการตามมาตรา 19 หรือมาตรา 20

(2) ห้ามหวงห้ามหรือเก็บหาของป่าหวงห้ามตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้

มาตรา 15 การห้ามหวงห้ามหรือเก็บหาของป่าในเขตป่าสงวนแห่งชาติให้กระทำได้เมื่อได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือเมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้ประกาศอนุญาตไว้เป็นคราว ๆ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติแห่งหนึ่งใดโดยเฉพาะ

การอนุญาตให้เป็นไปตามแบบ ระเบียบและวิธีการที่กำหนดในกฎกระทรวง

มาตรา 16 อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้ในกรณีดังต่อไปนี้

(1) การเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติคราวละไม่น้อยกว่าห้าปีแต่ไม่เกินสามสิบปี ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตเป็นส่วนราชการหรือหน่วยงานรัฐ จะอนุญาตโดยให้ยกเว้นค่าธรรมเนียมทั้งหมดหรือบางส่วนตามที่เห็นสมควรก็ได้

(2) การเข้าทำประโยชน์เกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่คราวละไม่เกินสิบปีโดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องขอรับใบอนุญาตเก็บหาของป่า และไม่ต้องเสียค่าภาคหลวงของป่าตามพระราชบัญญัตินี้ สำหรับแร่ ดินขาว หรือหิน แล้วยแต่กรณี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

มาตรา 19 เพื่อประโยชน์ในการควบคุม ดูแล รักษาหรือบำรุงป่าสงวนแห่งชาติ อธิบดีมีอำนาจสั่งเป็นหนังสือให้พนักงานเจ้าหน้าที่หรือเจ้าหน้าที่ของกรมป่าไม้ กระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดในเขตป่าสงวนแห่งชาติได้

มาตรา 20 ในกรณีที่ป่าสงวนแห่งชาติใดมีสภาพเป็นป่าเสื่อมโทรมตามมาตรา 16 ทวิ ให้อธิบดีโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติมีอำนาจอนุญาตเป็นหนังสือให้บุคคลหนึ่งบุคคลใดทำการบำรุงป่าหรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรมได้ภายในระยะเวลาและตามเงื่อนไขที่กำหนดในหนังสืออนุญาต โดยเสียค่าตอบแทนตามที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด แต่ในกรณีที่จะอนุญาตให้เกินหนึ่งพันไร่ต่อราย ต้องได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรี

การขออนุญาตและการอนุญาตตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

สำหรับกรณีที่ดินไม่มีกรรมสิทธิ์ ในกรณีเป็นป่าเสื่อมโทรม และมีหนังสือรับรองการเข้าใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนตามมาตรา 16 และ 20 ตามพระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ. 2507 และที่แก้ไขเพิ่มเติมตาม พระราชบัญญัติป่าสงวน พ.ศ.2559 มีการพิจารณาการอนุญาตดังนี้

ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2563

การอนุญาต สรุปได้ดังนี้

(1) การจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล หรือตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.)

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(2) ศาสนสถานและสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนาอนุญาต

- เนื้อที่แต่ละคำขอไม่น้อยกว่า 6 ไร่ แต่ไม่เกิน 50 ไร่ และระยะเวลา คราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(3) การก่อสร้างสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(4) การดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะ

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(5) กิจกรรม โครงการ หรือการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่ขับเคลื่อนตามแนวพระราชดำรินอยู่กับป่า

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(6) โครงการที่มีวัตถุประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง หรือการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(7) ทำเหมืองแร่ การขุดแร่รายย่อยและการร่อนแร่

- อนุญาตคราวละไม่เกิน 10 ปี แต่ไม่เกินอายุประทานบัตร

(8) กิจกรรมอันเนื่องเกี่ยวกับการทำเหมืองแร่ และสร้างทางขนแร่ออกจากเขตพื้นที่ประทานบัตรให้มีความกว้างของทางได้ไม่เกินสิบเมตร

- อนุญาตคราวละไม่เกิน 10 ปี

(9) ขุดเก็บ ซึ่งกรวด หวาย และกิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการขุดเก็บซึ่งกรวด หวาย ต้องอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงไม่น้อยกว่า 500 เมตร จากจุดกึ่งกลางของทางคำขอไม่เกินสิบไร่ และให้มีกำหนดระยะเวลา

- อนุญาตคราวละไม่เกิน 5 ปี

(10) ขุดดินลูกรัง หรือดินที่มิใช่การทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่และกิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการขุดดินลูกรังหรือดิน ต้องอยู่ห่างจากทางหลวงแผ่นดินหรือทางหลวงพิเศษตามกฎหมายว่าด้วยทางหลวงไม่น้อยกว่า 500 เมตร เนื้อที่แต่ละคำขอไม่เกิน 10 ไร่ และให้มีกำหนดระยะเวลาการ

- อนุญาตคราวละไม่เกิน 5 ปี

(11) การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชน และกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม แต่ละคำขอจำนวนเนื้อที่ไม่เกินยี่สิบไร่ ต้องเป็นโครงการที่พัฒนาพื้นที่ให้สอดคล้องกับวิถีของชุมชน มุ่งเน้นให้เกิดการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(12) เพื่อกิจการพลังงานทดแทน เนื้อที่ที่ขอต้องรวมพื้นที่ถนนที่จะเข้าสู่พื้นที่โครงการด้วย

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(13) การส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(14) กิจการโทรคมนาคม

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

(15) เพื่อการเข้าทำประโยชน์อื่น ที่มีวัตถุประสงค์นอกเหนือจากที่ระเบียบนี้กำหนดที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือความมั่นคง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ

- อนุญาตคราวละไม่น้อยกว่า 5 ปี แต่ไม่เกิน 30 ปี

นอกจากนี้พื้นที่ป่าสงวนเสื่อมโทรมฯ สามารถขอเข้าใช้ประโยชน์ได้ตามมาตรา 16 และมาตรา 20 โดยอาศัยระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ดังนี้

(1) ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขในการใช้พื้นที่เป็นสถานที่ปฏิบัติงาน หรือเพื่อประโยชน์อย่างอื่นของส่วนราชการหรือหน่วยงานของรัฐภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2565

(2) ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2565

สำหรับที่ดินที่มีหนังสือรับรองการทำประโยชน์ ประกอบด้วย

(1) หนังสืออนุญาตการเข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดิน (ส.ป.ก.) เงื่อนไขการใช้ประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ให้ราษฎรปลูกไม้ผล หรือไม้ยืนต้นอย่างน้อยร้อยละ 20 ของเนื้อที่ที่ได้รับ โดยให้ที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์ในเขตปฏิรูปที่ดินตามพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประเภทหนังสือแสดงสิทธิในที่ดินตามแบบ ส.ป.ก. 4-01 ส.ป.ก. 4-01ก ส.ป.ก. 4-01ข ส.ป.ก. 4-01ค หรือ ส.ป.ก. 4-01ช เป็นที่ดินซึ่งไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่ถือว่าเป็นไม้หวงห้าม การตัดหรือการโค่นไม้ไม่ต้องขออนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ แต่ให้ “แจ้งพนักงานเจ้าหน้าที่ เพื่อขอหนังสือรับรองไม้”

อ้างอิงจาก ประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้ทำประโยชน์ตามประเภทหนังสือแสดงสิทธิ เพื่อให้ไม้ที่ปลูกขึ้นในที่ดินดังกล่าวไม่เป็นไม้หวงห้าม พ.ศ. 2563 และสำนักงานกิจการยุติธรรม

(2) หนังสืออนุญาตการเข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ โดย “คณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ” ได้ออกระเบียบ “ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้เข้าทำประโยชน์หรืออยู่อาศัยในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2565” ซึ่งเป็นระเบียบใหม่ที่ออกมาครอบคลุมให้ผู้ขออนุญาต เป็นได้ทั้ง บุคคลธรรมดา และนิติบุคคล รวมถึงหน่วยงานภาครัฐ (เดิมการขอสิทธิทำกินในพื้นที่ป่าสงวน กรณีเป็นชุมชน (นิติบุคคล) คือ สทก.) นอกจากนี้ยังแยกวัตถุประสงค์การขออนุญาตและการให้เข้าทำประโยชน์ 14 รูปแบบและอื่นๆ ที่เป็นไปตามวัตถุประสงค์การพัฒนาเศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม ประกอบด้วย

(2.1) เพื่อการจัดที่ดินทำกินให้ชุมชนตามนโยบายรัฐบาล หรือตามกฎหมายว่าด้วยคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ (คทช.) ดำเนินการผ่านกลไกการทำงานในรูปของคณะกรรมการรวม 9 คณะ

(2.2) เพื่อสร้างศาสนสถานและสถานที่ประกอบกิจกรรมทางศาสนา

(2.3) เพื่อก่อสร้างสุสานและฌาปนสถานสาธารณะ

(2.4) เพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดการขยะ

(2.5) เพื่อกิจกรรม โครงการ หรือการดำเนินงานพัฒนาชุมชนที่ขับเคลื่อนตามแนวพระราชดำริคนอยู่กับป่า

(2.6) กรณีโครงการที่มีวัตถุประสงค์อันก่อให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศชาติและประชาชนโดยส่วนรวมในด้านเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม ความมั่นคง หรือการพัฒนาประเทศอย่างแท้จริง

(2.7) เพื่อทำเหมืองแร่ การขุดแร่รายย่อย และการร่อนแร่

(2. 8) เพื่อกิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการทำเหมืองแร่ และสร้างทางขนแร่ออกจากเขตพื้นที่ประทานบัตร

(2.9) เพื่อทำการขุดเก็บ ซึ่งกรวด หวาย และกิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการขุดเก็บ ซึ่งกรวดทราย

(2.10) เพื่อขุดดินลูกรัง หรือดินที่มีใช้การทำเหมืองแร่ตามกฎหมายว่าด้วยแร่ และกิจการอันเกี่ยวเนื่องกับการขุดดินลูกรัง

(2.11) เพื่อการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวเกษตรวิถีชุมชน และกิจกรรมที่ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อชุมชนและสิ่งแวดล้อม

(2.12) เพื่อกิจการพลังงานทดแทน

(2.13) เพื่อการส่งเสริมเศรษฐกิจชุมชน

(2.14) เพื่อกิจการโทรคมนาคม

(2.15) เพื่อการเข้าทำประโยชน์อื่น ที่มีวัตถุประสงค์นอกเหนือจากที่ระเบียบนี้กำหนด ที่เป็นไปเพื่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม หรือความมั่นคง ให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการ

ตาม“ระเบียบคณะกรรมการพิจารณาการใช้ประโยชน์ในเขตป่าสงวนแห่งชาติว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการขออนุญาตและการอนุญาตให้ทำการปลูกสร้างสวนป่าหรือปลูกไม้ยืนต้นภายในเขตป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2565” ที่ดินที่มีหนังสือขออนุญาตใช้ประโยชน์ หากต้องการปลูกไม้ยืนต้น เพื่อตัดและแปรรูป และการค้า หรือ จะเป็นที่ดินที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดินตามกฎหมายว่าด้วยการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม หรือที่ดินที่มีใบอนุญาตตามกฎหมายว่าด้วยป่าไม้ให้ทำสวนป่า หรือ ที่ดินที่ได้ดำเนินการเพื่อการปลูกป่าโดยส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ หรือหน่วยงานอื่นของรัฐ สามารถนำไปขอขึ้นทะเบียนสวนป่า ตามมาตรา 4 พระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558 ได้ อย่างไรก็ตามรายละเอียดเกี่ยวกับการอนุญาตตามระเบียบนี้ จะต้องศึกษาข้อควรปฏิบัติและการอนุญาตจากกรมป่าไม้เสียก่อน

3) พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 และ ที่แก้ไขเพิ่มเติมตามพระราชบัญญัติสวนป่า (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2558

เนื่องจากการทำไม้เพื่อการพาณิชย์และส่งออกไม้ต่างประเทศ จำเป็นที่ต้องขึ้นทะเบียนสวนป่าตาม พรบ. สวนป่า พ.ศ. 2535 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2558 โดยมีเงื่อนไขการพิจารณาตามข้อบังคับในกฎกระทรวงและระเบียบกรมป่าไม้ ดังต่อไปนี้

(1) กฎกระทรวงการขอขึ้นทะเบียนและการออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พ.ศ. 2561

(1.1) ระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนไม้ที่ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พ.ศ. 2562

(1.2) ระเบียบกรมป่าไม้วาดด้วยการหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการยื่นคำขอการออกหนังสือรับรองและบัญชีแสดงรายการกำกับของป่าจากสวนป่า พ.ศ.2562”

(2) กฎกระทรวงการขอรับใบอนุญาตและการออกใบอนุญาตให้ใช้สถานที่เพื่อทำการแปรรูปไม้ที่ได้มาจากการทำสวนป่า พ.ศ. 2561

(3) กฎกระทรวงการขอและการออกใบสำคัญรับรองการจัดการป่าไม้อย่างยั่งยืน พ.ศ. 2561

ชนิดไม้ที่สามารถปลูกเพื่อการค้าทั้งบนที่ดินกรรมสิทธิ์และที่ดินต้องอนุญาตใช้ประโยชน์ที่ขึ้นทะเบียนสวนป่าแล้วนั้น ต้องเป็นไปตามบัญชีชนิดของพันธุ์ไม้ที่แนบท้าย พระราชบัญญัติสวนป่า พ.ศ. 2535 ประกอบด้วย **58 ชนิด** โดยการออกกฎกระทรวงตามวรรคสองต้องกำหนดชนิดของพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมในการทำสวนป่าในแต่ละพื้นที่ด้วย ในที่นี้ กฎกระทรวงการขอขึ้นทะเบียนและการออกหนังสือรับรองการขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พ.ศ. 2561 กำหนดชนิดที่เหมาะสมในการทำสวนป่าแต่ละพื้นที่ไว้รวมทั้งสิ้น 58 ชนิด

ตารางที่ 25 บัญชีรายชื่อของพันธุ์ไม้ที่เหมาะสมในการทำสวนป่าในพื้นที่ภาคเหนือ

ลำดับที่	ชื่อสามัญ/ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์
1	สัก	<i>Tectona grandis</i> L.f.
2	พะยุง	<i>Dalbergia cochinchinensis</i> Pierre
3	ชิงชัน	<i>Dalbergia oliveri</i> Gamble ex Prain
4	กระซิก	<i>Dalbergia parviflora</i> Roxb.
5	กระพี้เขาควาย	<i>Dalbergia cultrata</i> Graham ex Benth.
6	สาธร	<i>Millettia leucantha</i> Kurz var. <i>buteoides</i> (Gagnep.) P. K. Loc
7	แดง	<i>Xylia xylocarpa</i> (Roxb.) W. Theob. var. <i>kerrii</i> (Craib & Hutch.) I. C. Nielsen
8	ประดู่ป่า	<i>Pterocarpus macrocarpus</i> Kurz
9	ประดู่บ้าน	<i>Pterocarpus indicus</i> Willd.
10	มะค่าโมง	<i>Azalia xylocarpa</i> (Kurz) Craib
11	มะค่าแต้	<i>Sindora siamensis</i> Teijsm. ex Miq. var. <i>siamensis</i>
12	เคี่ยม	<i>Cotylelobium lanceolatum</i> Craib
13	เคี่ยมคนอง	<i>Shorea henryana</i> Pierre
14	เต็ง	<i>Shorea obtusa</i> Wall. ex Blume
15	รัง	<i>Shorea siamensis</i> Miq.
16	พะยอม	<i>Shorea roxburghii</i> G. Don
17	ตะเคียนทอง	<i>Hopea odorata</i> Roxb.
18	ตะเคียนหิน	<i>Hopea odorata</i> Roxb.
19	ตะเคียนชันตาแมว	<i>Neobalanocarpus heimii</i> (King) P. S. Ashton
20	ไม้สกุลยาง	<i>Dipterocarpus</i> spp.
21	สะเดา	<i>Azadirachta indica</i> A. Juss.

ลำดับที่	ชื่อสามัญ/ชื่อพื้นเมือง	ชื่อวิทยาศาสตร์
22	สะเดาเทียม	<i>Azadirachta excelsa</i> (Jack) Jacobs
23	ตะกู	<i>Neolamarckia cadamba</i> (Roxb.) Bosser
24	ยมหิน	<i>Chukrasia tabularis</i> A. Juss.
25	ยมหอม	<i>Toona ciliata</i> M. Roem.
26	นางพญาเสือโคร่ง	<i>Prunus cerasoides</i> D. Don
27	นนทรี	<i>Peltophorum pterocarpum</i> (DC.) Backer ex K. Heyne
28	สัตตบรรณ	<i>Alstonia scholaris</i> (L.) R. Br.
29	ตีนเป็ดทะเล	<i>Cerbera odollam</i> Gaertn.
30	พฤกษ์	<i>Albizia lebbeck</i> (L.) Benth.
31	ปีบ	<i>Millingtonia hortensis</i> L. f.
32	ตะแบกนา	<i>Lagerstroemia floribunda</i> Jack
33	เสลา	<i>Lagerstroemia loudonii</i> Teijsm. & Binn.
34	อินทนิลน้ำ	<i>Lagerstroemia speciosa</i> (L.) Pers.
35	ตะแบกเลือด	<i>Terminalia mucronata</i> Craib & Hutch.
36	นาถบุตร	<i>Mesua nervosa</i> Planch. & Triana
37	ไม้สกุลจําปี - จําปา	<i>Magnolia</i> spp.
38	แคนา	<i>Dolichandrone serrulata</i> (Wall. ex DC.) Seem.
39	กัลปพฤกษ์	<i>Cassia bakeriana</i> Craib
40	ราชพฤกษ์	<i>Cassia fistula</i> L.
41	สุพรรณิการ์	<i>Cochlospermum regium</i> (Schrank) Pilg.
42	เหลืองปรีดียาธร	<i>Roseodendron donnell-smithii</i> (Rose) Miranda
43	มะหาด	<i>Artocarpus lacucha</i> Roxb. ex Buch.-Ham.
44	มะขามป้อม	<i>Phyllanthus emblica</i> L.
45	หว้า	<i>Syzygium cumini</i> (L.) Skeels
46	จามจุรี	<i>Albizia saman</i> (Jacq.) Merr.
47	พลับพล	<i>Microcos tomentosa</i> Sm.
48	กันเกรา	<i>Fagraea fragrans</i> Roxb.
49	กะทิงใบใหญ่	<i>Litsea grandis</i> (Nees) Hook. f.
50	หลุมพอ	<i>Intsia palembanica</i> Miq.
51	กฤษณา	<i>Aquilaria crassna</i> Pierre ex Lecomte
52	ไม้หอม	<i>Aquilaria malaccensis</i> Lam.
53	เทพาโร	<i>Cinnamomum parthenoxylon</i> (Jack) Meisn.
54	ฝาง	<i>Caesalpinia sappan</i> L.
55	ไผ่ทุกชนิด	-
56	ไม้สกุลมะม่วง	<i>Mangifera</i> spp.
57	ไม้สกุลทุเรียน	<i>Durio</i> spp.
58	มะขาม	<i>Tamarindus indica</i> L.

หมายเหตุ: การจัดทำบัญชีแสดงชนิดของพันธุ์ไม้และจำนวน กำหนดไว้ใน “ระเบียบกรมป่าไม้ ว่าด้วยการจัดทำบัญชีแสดงชนิดและจำนวนไม้ที่ขึ้นทะเบียนที่ดินเป็นสวนป่า พ.ศ. 2562

ขั้นตอนการขออนุญาตด้านไม้และของป่า

กรณีทำไม้ในที่ดิน คทช.

กรณีทำไม้ในที่ดิน คทช. กลุ่มที่ 1 (ลุ่มน้ำ 3,4,5 ก่อนมติ ครม. 30 มิ.ย. 41)
ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์และวิธีการ ดังนี้

- 1** คทช.จะต้องได้รับอนุญาตตามมาตรา 16 แห่ง พ.ร.บ.ป่าสงวนแห่งชาติ พ.ศ. 2507 แล้ว โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้รับอนุญาต
- 2** กรณีเป็นไม้ที่ปลูกขึ้น นับแต่วันที่ได้รับอนุญาต คทช. และราษฎรผู้ปลูกจะทำไม้ออก จะต้องขออนุญาตก่อน

หากเป็นไม้หวงห้ามตาม พ.ร.ฎ. กำหนดไม้หวงห้าม

ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 11 แห่งพรบ.ป่าไม้ฯ 2484
ยื่นคำขอ ณ สำนักงานจัดการทรัพยากรป่าไม้ท้องที่ หรือศูนย์ป่าไม้ท้องที่

หากเป็นไม้ที่มีไซไม่หวงห้าม

ต้องได้รับอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ ตามมาตรา 15 แห่งพรบ.ป่าสงวนฯ พ.ศ. 2507
ยื่นคำขอ ณ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดท้องที่

กรณีเป็นไม้ปลูกขึ้นก่อนได้รับอนุญาต คทช. จะต้องแนบหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อบันทึก และได้รับการตรวจพิสูจน์จากหลักฐานต่าง ๆ ดังนี้

- 1** ต้องเป็นต้นไม้ที่ปลูกตามโครงการส่งเสริมเกษตรปลูกป่า (สท.3) หรือโครงการอื่นที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ
- 2** ต้องเป็นต้นไม้ที่ปลูกในที่ดินที่เคยได้รับหนังสืออนุญาตตามกฎหมายว่าด้วย ป่าสงวนแห่งชาติให้บุคคลทำประโยชน์และอยู่อาศัยหรือปลูกป่า หรือไม้ยืนต้นภายในเขตปรับปรุงป่าสงวนแห่งชาติ หรือทำการปรับปรุงป่า หรือปลูกสร้างสวนป่าหรือไม้ยืนต้นในเขตป่าเสื่อมโทรม (สทก.1 ก, สทก.2 ก และ สทก.1 ข)
- 3** ต้องเป็นต้นไม้ที่ปลูกในที่ดินที่กรมป่าไม้ได้ทำการสำรวจรังวัดแปลงที่ดินวัดตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 30 มิถุนายน 2541 บริเวณที่มีร่องรอยการทำประโยชน์ในภาพถ่ายทางอากาศ (Ortho photo) ปี 2545
- 4** ต้นไม้ที่ปลูกขึ้นในพื้นที่ที่มีเอกสารหลักฐานตาม 1 - 3 ให้สิทธิแก่ผู้ที่ได้เข้าร่วมโครงการหรือเคยได้รับหนังสืออนุญาต หรือมีรายชื่อที่กรมป่าไม้ได้ทำการสำรวจรังวัด หรือเป็นผู้สืบสิทธิ ซึ่งเป็นทายาทโดยธรรมของผู้นั้น

3 เอกสารหลักฐานประกอบการขออนุญาตที่สำคัญคือ หลักฐานแสดงสิทธิในที่ดิน โดยชอบด้วยกฎหมาย

ได้แก่

1. หนังสือรับรองของสำนักงานที่ดินจังหวัด พร้อมรายงานการประชุมของคทช. จังหวัดว่าเป็นผู้ได้รับสิทธิจัดสรรที่ดินในลักษณะแปลงรวมแล้ว โดยจะต้องมีบัญชีรายชื่อ เนื้อที่ รูปแปลง และข้อมูลของราษฎรผู้ครอบครองอย่าง ชัดเจน
- หรือ 2. สรุปรายชื่อผู้ได้รับการคัดเลือกให้ทำกินในชุมชนตามนโยบายรัฐบาลในลักษณะแปลงรวม

4 กรณีเป็นไม้โบราณชาติคิดแปลง หรือเป็นไม้ที่ปลูกขึ้นก่อนได้รับอนุญาต คทช. แต่ไม่ได้อยู่ในหลักเกณฑ์ข้อ 2 หากมีความประสงค์จะดำเนินการเปิดใช้พื้นที่เพื่อทำประโยชน์ในที่ดิน มอบให้องค์การอุตสาหกรรมป่าไม้เป็นผู้ทำไม้ออก

5 การขออนุญาตจะต้องดำเนินการตามหนังสือกรมป่าไม้ ตอนที่ 3 กส.1602.2/1167 - 1169 ลงวันที่ 29 มกราคม 2557 เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการทำไม้ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ

Q ส่วนอนุญาตไม้ ของป่าและสื่อโซเชียล

“น้อมนำปณิธาน บริการด้วยใจ ไปสู่ใส่เป็นธรรม”

ภาพที่ 56 การทำไม้ในที่ดิน คทช. (ที่มา : ส่วนอนุญาตไม้ ของป่าและสื่อโซเชียล กรมป่าไม้)

ภาพที่ 57 การอนุญาตทำไม้ที่มีใช้ไม้หวงห้าม ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ (ที่มา : ส่วนอนุญาตไม้ ของป่าและเลื่อยโซยนต์ กรมป่าไม้)

ภาพที่ 58 การอนุญาตทำไม้หวงห้ามในที่ดินที่มีไม้ป่า (ที่มา :ส่วนอนุญาตไม้ ของป่าและเลื่อยโซยนต์ กรมป่าไม้)

ภาพที่ 59 การเก็บหาของป่าที่มีใช้ของป่าหวงห้ามที่เกิดหรือมีขึ้นในป่าตามธรรมชาติ ในเขตป่าสงวนแห่งชาติ
(ที่มา : ส่วนอนุญาตไม้ ของป่าและเลื่อยโซยนต์ กรมป่าไม้)

ภาคผนวก ค
การคำนวณการกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้และการกักเก็บคาร์บอนในดิน

ภาคผนวก ค

การคำนวณการกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้และการกักเก็บคาร์บอนในดิน

1. T-VER-TOOL-FOR/AGR-01 การคำนวณการกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้ (Calculation for Carbon Sequestration) (ฉบับที่ 4) องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน) (อบก.)

ส่วนที่ 1 การคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนจากมวลชีวภาพเหนือพื้นดิน
(Aboveground Biomass; ABG)

ขั้นตอนที่ 1 วางแปลงตัวอย่างสำรวจให้เป็นไปตามที่ อบก. กำหนด และจดบันทึกชนิด และขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางที่ระดับความสูง 1.30 เมตร และความสูงทั้งหมดของต้นไม้ในพื้นที่แปลง ตัวอย่างของโครงการ

ขั้นตอนที่ 2 ทำการคำนวณมวลชีวภาพเหนือพื้นดินโดยเลือกสมการแอลโลเมตริก (Allometric equation) ที่เหมาะสมกับพื้นที่โครงการ จากสมการที่ อบก. แนะนำ หรือ สมการอื่นที่มีการศึกษาและตีพิมพ์ในบทความทางวิชาการและสามารถระบุได้ ว่าเหมาะสมกับพื้นที่โครงการ หรือ พัฒนาสมการสำหรับพื้นที่ที่ดำเนินโครงการเอง โดยต้องจัดส่ง ข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาสมการดังกล่าวมายัง อบก. เพื่อตรวจสอบและให้การยอมรับสำหรับการ นำไปใช้

ขั้นตอนที่ 3 การคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนเหนือพื้นดินของต้นไม้ในพื้นที่ โครงการและปรับหน่วยให้เป็นคาร์บอนไดออกไซด์ สามารถคำนวณได้โดยใช้สมการ

$$C_{ABG} = \sum_{i=1}^n C_{ABG,i}$$

$$C_{ABG,i} = \left(\sum_{j=1}^n M_j \times CF \times \frac{44}{12} \right) \times \frac{A}{a}$$

เมื่อ

C_{ABG} = ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนเหนือพื้นดินทั้งหมดของพื้นที่โครงการ
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

$C_{ABG,i}$ = ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนเหนือพื้นดินของชั้นภูมิที่ i
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

M = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินของต้นไม้ในพื้นที่แปลงตัวอย่างที่คำนวณได้จาก
สมการแอลโลเมตริก (ต้นน้ำหนักแห้งต่อไร่)

i = ชั้นภูมิ 1, 2, 3,...n

j = ชนิดไม้ 1, 2, 3,...n

A = พื้นที่ทั้งหมดในชั้นภูมินั้นๆ (ไร่)

a = พื้นที่แปลงตัวอย่างในชั้นภูมินั้นๆ (ไร่)

CF = สัดส่วนปริมาณคาร์บอนในเนื้อไม้

ส่วนที่ 2 การคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนจากมวลชีวภาพใต้ดิน

(Belowground Biomass; BLG)

คำนวณปริมาณมวลชีวภาพของส่วนใต้พื้นดินของต้นไม้โดยใช้สัดส่วนน้ำหนักแห้งของราก ต่อดันของต้นไม้แต่ละชนิด โดยสามารถใช้ค่าสัดส่วนที่ อบก. แนะนำ หรือค่าอื่นๆ ที่มีการศึกษาและ ตีพิมพ์ในบทความทางวิชาการและสามารถระบุได้ว่าเหมาะสมกับพื้นที่โครงการ หรือ พัฒนาค่าสัดส่วน ดันต่อราก สำหรับพื้นที่ที่ดำเนินโครงการเอง โดยจำเป็นต้องจัดส่งข้อมูลที่ใช้ในการพัฒนาสมการดังกล่าว มายัง อบก. เพื่อตรวจสอบและให้การยอมรับสำหรับการนำไปใช้ การคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนใต้ดินของต้นไม้ในพื้นที่โครงการ สามารถคำนวณได้ โดยใช้สมการ

$$C_{BLG} = \sum_{i=1}^n C_{BLG,i}$$

$$C_{BLG,i} = C_{ABG,i} \times R$$

- เมื่อ C_{BLG} = ปริมาณกักเก็บคาร์บอนใต้ดินของต้นไม้ทั้งหมดของพื้นที่โครงการ
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี)
- $C_{BLG,i}$ = ปริมาณกักเก็บคาร์บอนใต้ดินของชั้นภูมิที่ i
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี)
- $C_{ABG,i}$ = ปริมาณกักเก็บคาร์บอนเหนือพื้นดินของชั้นภูมิที่ i
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่าต่อปี)
- R = สัดส่วนน้ำหนักแห้งของรากต่อดันของต้นไม้
- i = ชั้นภูมิ 1, 2, 3,... n

ส่วนที่ 3 การคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนรวมของการดำเนินโครงการ

เมื่อทำการคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนทั้งเหนือพื้นดินและใต้ดินแล้ว นำมาหา ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้ในพื้นที่ได้จากสมการ

$$C_{TT} = C_{ABG} + C_{BLG}$$

- เมื่อ C_{TT} = ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนของต้นไม้ในพื้นที่โครงการ
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)
- C_{ABG} = ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนเหนือพื้นดินของต้นไม้
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)
- C_{BLG} = ปริมาณการกักเก็บคาร์บอนใต้ดินของต้นไม้
(ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)

ตารางที่ 26 สมการแอลโลเมตรีประเมินมวลชีวภาพจำแนกตามกลุ่มชนิดของไม้

กลุ่มชนิดไม้	สมการ	อ้างอิง
กลุ่มพรรณไม้ทั่วไป	$W_S = 0.0396 (D^2H)^{0.933}$ $W_B = 0.00349 (D^2H)^{1.030}$ $W_L = (28/(W_S + W_B + 0.025))^{-1}$ $W_T = W_S + W_B + W_L$	Ogawa et al. (1965)
กลุ่มพรรณไม้ป่าชายเลน	$W_S = 0.05466 (D^2H)^{0.945}$ $W_B = 0.01579 (D^2H)^{0.9124}$ $W_L = 0.0678 (D^2H)^{0.5806}$ $W_T = W_S + W_B + W_L$	Komiyama et al. (1987)
กลุ่มปาล์ม	$W_T = 0.666 + 12.82 (H)^{0.5}(\ln H)$	Peason et al. (2005)
กลุ่มไผ่	ไผ่บงป่า $W_T = 0.1466(D)^{0.7187}$ ไผ่บงดำ $W_T = 0.49522 (D^2)^{0.8726}$ ไผ่ข้าวหลาม $W_T = 0.17446 (D^2)^{1.0437}$ ไผ่ไร่และไผ่ผาก $W_T = 0.2425(D^2)^{1.0751}$	อิทธิพงศ์ (2557) Kutintara(1995) Kutintara(1995) Kutintara(1995)
กลุ่มเถาวัลย์	$W_T = 0.8622 (D)^{2.0210}$	ชิงชัยและคณะ (2554)

หมายเหตุ W_S = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินในส่วนที่เป็นลำต้น (กก.)
 W_B = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินในส่วนที่เป็นกิ่ง (กก.)
 W_L = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินในส่วนที่เป็นใบ (กก.)
 W_T = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินทั้งหมด (กก.)
 D = ขนาดเส้นผ่านศูนย์กลางที่ระดับความสูง 1.30 เมตร
 H = ความสูงทั้งหมดของต้นไม้ (เมตร)

ตารางที่ 27 สมการแอลโลเมตรีประเมินมวลชีวภาพจำแนกตามชนิดป่าของประเทศไทย

ชนิดป่า	สมการ	อ้างอิง
ป่าดิบแล้ง	$W_S = 0.0509 (D^2H)^{0.919}$	Tsutsumi et.al. (1983)
ป่าดิบเขา	$W_B = 0.00893 (D^2H)^{0.977}$	
	$W_L = 0.0140 (D^2H)^{0.669}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	
ป่าดิบชื้น	$W_S = 0.0396 (D^2H)^{0.9326}$	Ogawa et.al.(1965)
	$W_B = 0.006003 (D^2H)^{1.027}$	
	$W_L = (28 / (W_S + W_B + 0.025))^{-1}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	
ป่าเต็งรัง และ ป่าเบญจพรรณ	$W_S = 0.0396 (D^2H)^{0.933}$	Ogawa et.al.(1965)
	$W_B = 0.00349 (D^2H)^{1.030}$	
	$W_L = (28 / (W_S + W_B + 0.025))^{-1}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	
ป่าสนเขา (สนสองใบ)	$W_S = 0.2141 (D^2H)^{0.9814}$	สุนันทา (2531)
	$W_B = 0.00002 (D^2H)^{1.4561}$	
	$W_L = 0.00072 (D^2H)^{1.0138}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	
ป่าสนเขา (สนสามใบ)	$W_S = 0.02698 (D^2H)^{0.946}$	พงษ์ศักดิ์ (2524)
	$W_B = 0.00018 (D^2H)^{1.455}$	
	$W_L = 0.00072 (D^2H)^{1.094}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	
ไม้โก่งกาง (Rhizophoraspp.)	$W_S = 0.05466 (D^2H)^{0.945}$	Komiya et al. (1987)
	$W_B = 0.01579 (D^2H)^{0.9124}$	
	$W_L = 0.0678 (D^2H)^{0.5806}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	
พรรณไม้ในป่า ชายเลนชนิดอื่นๆ	$W_S = 0.0449 (D^2H)^{0.9549}$	Komiya et al. (1987)
	$W_B = 0.02412 (D^2H)^{0.8649}$	
	$W_L = 0.09422 (D^2H)^{0.5439}$	
	$W_T = W_S + W_B + W_L$	

หมายเหตุ W_S = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินในส่วนของลำต้น (กก.)

W_B = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินในส่วนของกิ่ง (กก.)

W_L = มวลชีวภาพเหนือพื้นดินในส่วนของใบ (กก.)

ตารางที่ 28 สมการแอลโลเมตรีประเมินมวลชีวภาพจำแนกตามกลุ่มชนิดของไม้

ชนิดพืชพรรณ	สมการ	อ้างอิง
กระท่อน ขนุน น้อยหน่า มะขาม	$W_S = 0.0396 (D^2H)^{0.933}$	Ogawa et al. (1965)
มะขามป้อม มะนาว มะปราง มะไฟ	$W_B = 0.00349 (D^2H)^{1.030}$	
ลำไย ลิ้นจี่ ส้มโอ หม่อน	$W_L = \left(\frac{28}{(W_S + W_B)} + 0.025 \right)^{-1}$ $W_T = W_S + W_B + W_L$	
ยางพารา	$W_S = 0.0804D^2H^{0.8341}$ $W_B = W_T - W_S - W_L$ $W_L = 0.000008D^2H^{1.4986}$ $W_R = 0.0005 D^2H^{1.269}$ $W_r = 0.0022 D^2H^{1.0296}$ $W_T = 0.0046 D^2H^{1.2046}$	ประดิษฐ์ ตรีพัฒนาสุวรรณ และคณะ (2551)
มะม่วง	$W_S = 1.525(D^2H)^{0.33604}$ $W_B = 0.954(D^2H)^{0.50995}$ $W_L = 0.913(D^2H)^{0.22404}$ $W_T = W_S + W_B + W_L$	อุษา กลิ่นหอม และ คณะ (2554)
ไผ่รวก	$W_T = 0.22187(D)^{2.2749}$	Suwannapinunt (1983)
ไผ่ซาง	$W_T = 0.189(D)^{1.956}$	Chan et.al. (2013)

ตาราง 29 ค่าสัดส่วนคาร์บอนในมวลชีวภาพ และค่าสัดส่วนน้ำหนักแห้งของรากต่อต้นของต้นไม้

กลุ่มชนิดไม้	สัดส่วนคาร์บอนเฉลี่ย (ร้อยละของน้ำหนักแห้ง)	สัดส่วนน้ำหนักแห้งของ รากต่อต้น	ที่มา
พรรณไม้ทั่วไป	47.00	27.00	IPCC 2006
พรรณไม้ป่าชายเลน	47.15	48.00	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2554)
กลุ่มปาล์ม	41.30	41.00	คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2554)
เถาวัลย์	47.00	27.00	IPCC 2006
ไผ่	47.00	27.00	IPCC 2006

2. การคำนวณการสะสมคาร์บอนในดิน (Calculation for Soil Carbon) (ฉบับที่ 3) จากองค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก (องค์การมหาชน)

การคำนวณปริมาณการกักเก็บคาร์บอนที่สะสมในดิน สามารถคำนวณจากการสะสมคาร์บอนในดินอันเนื่องมาจากกิจกรรมของโครงการ มีรายละเอียดการคำนวณดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ทำการเก็บตัวอย่างดินโดยทำการเก็บตัวอย่างที่ความลึก 0-30 เซนติเมตร ให้กระจายและครอบคลุมพื้นที่โครงการ โดยวิธีการเก็บตัวอย่างดินให้เป็นไปตามที่ อบก.กำหนด จากนั้นนำมาวิเคราะห์หาปริมาณคาร์บอนก่อนเริ่มกิจกรรมโครงการในห้องปฏิบัติการที่ได้มาตรฐาน มาคูณกับค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงคาร์บอนในดินจากกิจกรรมต่างๆ ของพื้นที่ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ โดยใช้สมการ

$$SOC_0 = SOC_{ref} \times F_{LU_0} \times F_{MG_0} \times F_{I_0} \times A \times \frac{44}{12}$$

- เมื่อ SOC_0 = ปริมาณคาร์บอนที่สะสมในดินก่อนเริ่มโครงการของพื้นที่โครงการ (ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)
- SOC_{ref} = ค่าปริมาณคาร์บอนที่สะสมในดินก่อนเริ่มโครงการจากการสุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ (ตันคาร์บอนต่อไร่)
- F_{LU_0} = ค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนในดินตามประเภทการใช้ที่ดิน ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ
- F_{MG_0} = ค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนในดินตามวิธีการจัดการดิน ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ
- F_{I_0} = ค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนในดินตามระดับอินทรีย์วัตถุที่กลับคืนสู่ดิน ก่อนเริ่มดำเนินโครงการ
- A = พื้นที่โครงการ (ไร่)

ขั้นตอนที่ 2 การประเมินคาร์บอนในดินจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการ สามารถคำนวณได้โดยการนำค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงคาร์บอนในดินจากกิจกรรมต่างๆ ของพื้นที่หลังจากดำเนินโครงการมาคูณกับปริมาณคาร์บอนสะสมในดินก่อนเริ่มดำเนินโครงการจากห้องปฏิบัติการ ดังสมการ

$$SOC_t = SOC_{ref} \times F_{LU_t} \times F_{MG_t} \times F_{It} \times A \times \frac{44}{12}$$

- เมื่อ SOC_t = ปริมาณคาร์บอนที่สะสมในดินหลังดำเนินโครงการของพื้นที่โครงการ (ตันคาร์บอนไดออกไซด์เทียบเท่า)
- SOC_{ref} = ค่าปริมาณคาร์บอนที่สะสมในดินก่อนเริ่มโครงการจากการสุ่มตัวอย่างและนำมาวิเคราะห์ในห้องปฏิบัติการ (ตันคาร์บอนต่อไร่)
- F_{LU_t} = ค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนในดินตามประเภทการใช้ที่ดิน ในปี ที่ t
- F_{MG_t} = ค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนในดินตามวิธีการจัดการดิน ในปี ที่ t
- F_{It} = ค่าสัมประสิทธิ์การเปลี่ยนแปลงการสะสมคาร์บอนในดินตามระดับอินทรีย์วัตถุที่กลับคืนสู่ดิน ในปี ที่ t
- A = พื้นที่โครงการ (ไร่)
- t = ปีที่ดำเนินการติดตามประเมินผล

ขั้นตอนที่ 3 การคำนวณการสะสมคาร์บอนในดินที่เกิดขึ้นจากการดำเนินกิจกรรมของโครงการสามารถคำนวณได้โดยดั่งสมการ

$$\Delta SOC = SOC_t - SOC_0$$

- เมื่อ ΔSOC = ปริมาณการสะสมคาร์บอนในดิน (ตันคาร์บอนไดออกไซด์ต่อปี)
- SOC_0 = ปริมาณคาร์บอนที่สะสมในดินก่อนเริ่มโครงการ (ตันคาร์บอนไดออกไซด์)
- SOC_t = ปริมาณคาร์บอนที่สะสมในดินหลังเริ่มดำเนินโครงการ (ตันคาร์บอนไดออกไซด์)